

"THE RIGHT TO JOY"

A BILL OF RIGHTS FOR USERS OF ARCHITECTURE

"சுனுவதற்கான விளை அடிநிய"

கோவில்களில் மற்றும் சுல்லைகளில் பண்ணக் கூடிய ஆரம்பிக்கும் விளை அடிநிய

"மகிழ்ந்துகளிக்கும் உரிமை"

(பயனர்களின்) கட்டிடக்கலைக்கான உரிமைகளின் தொகுப்பு



INTRODUCTION

Every one of us is affected by architecture, by the built environment around us. Buildings have an effect on all of our lives – whether we are their owners, developers, landlords, tenants, occupants, workers in work-places, or even merely passers-by.

The influences of the buildings we live in, work in, or experience every day can be positive, neutral or negative. At the best of times they can uplift us, create a setting for happy, fulfilled lives. But they can also depress us, or make our day to day lives uncomfortable, miserable, and stressful.

If architecture has such a strong influence on our lives, should not users of architecture be entitled to certain fundamental rights? Rights that we as users can demand from the people responsible for creating buildings: from our leaders, government agencies, bureaucrats, planners, architects, engineers, developers, investors, owners, landlords...

This is a set of rights which all of us should be entitled to, and which we should demand.

හැඳුන්වීම

වාසේතු විද්‍යා තිර්මාණ, එනම් අප අවට ඇති ගෙධි නැගු පරිශ්‍යත්, අප සම කෙනෙකු කෙරෙහි ම බලපෑම් ඇති කරයි. අප එවා යේ අයිතිකරවීන්, ඉදිකරන්නන්, ඉතිම් නිමියන්, කුලී තිවැයියන්, පදාලී කරවන්, යෝ රිතිය සේවනය වැඩි කරන අය, නැතිනම් තුදෙන් එවා පසු කර යෙන්න ව්‍යවත් - ඒ අය සාම කෙනෙකුවෙන් ම පිටිත කෙරෙහි බලපෑම් ඇති කරවාලයි. අපගේ වාසේතුන රිතිය සේවන තේ විද්‍යානු පිටිතයේ දී අත්‍යිදුමට සිදුවන මෙවන් ඉදිකිරීම් අප තුළ ඇතින් රිතිය අගුනවදී හෝ උඛනීන එවා එය හැකිය.

බොහෝ අවසේතුවන් හිඳි එම තිකා අපුවූ ඇතිවිත ප්‍රබෝධය තැප්තිමත් වූ එම් පැවත්මකට සුදුසු පර්සරයන් තිර්මාණය කරවියි. නැතහොත් අපගේ විද්‍යානු පිටිතය සුව පසකු නොවන දේ නිතර පිඩිකාරී වන අන්දමට කළවරීම් ඇති කරවිරිදි ද මෙම ඉදිකිරීම් ව්‍යවත් හැකියාව ඇත.

වාසේතු විද්‍යාව අපගේ දීම් පැවත් ම කෙරෙහි මේරුම් පුදිල බලපෑම් ඇතින් කෙරෙහි මීමත් විනෝන්ම් වාසේතු විද්‍යාව පරිගානය කරන්නන්ට බලපෑන්න පු මූලික ඇසින් ව්‍යුහය තිබියි?

එනම් ඉදිනීම් තිර්මාණය කෙරෙහි වෙශ්‍යව පුත්‍රන්නන් වන රාජ නායකයින්, රාජ ආයතන තිබුන්රුන්, සැලුපුමිකරවන්, වාසේතු විද්‍යාඥයින්, ඉංජිනේරුවරුන්, ඉදිකරන්නන්, ආයෝජකයින්, මිමිකරවන්, දිය තීමිකරවන්, ආදි වාසේතු විද්‍යාව තිර්මාණ පරිගානය කරන්නන් වන අපට මුද්‍රිත සුව සහ අපට ඔවුන් ගෙන් ඉල්ලා සිටිය හැකි අයිතියි.

මෙහි දැක්වෙන්නේ අපට ඉල්ලා සිටිය හැකි විටෙහි අයිතින් සමුහයයි.

අරිමුකම්

නාම් ඔව්බාරුවරුම් කට්‍රාක්කල, නුම්මම්ස් සර්ත්‍රියුණ් කට්‍රාමෙක්කප්පාට කුම්ලාව් පාත්‍රක්කප්පුක්මූම්.

කට්‍රාක්කල් නුම් වාස්ථුව්ල් අහෙන්ත්තෙයුම් පාත්‍රක්කන්න - නාස්කන් අව්‍ර්‍යන් මුළුමායාණ්ඩක්කා, මෙම්පාට්ටාණ්ඩක්කා, නිල මුළුමායාණ්ඩක්කා, ගුත්තකෙතාර්කක්කා, මුඩ්‍රුප්පාණ්ඩක්කා, වෙනව තෙස්ප්‍රුම් ඩිප්ස්ක්කාල් පැස්පාර්ප්‍රුම් තොත්ලාණ්ඩක්කා අළුවතු වෙරුමයෙන් වුළුප්පාක්ක්කාක පිළුම්තාවුම් රුම්.

ඔව්බාරු නාම් නාම් වාස්ථුම්, වෙනව තෙස්ප්‍රුම් අළුවතු අනුප්‍රේක්ක්ම් කට්‍රාක්කල් තාක්කක්කා තොරුමයාර්කා, නුම්න්හෙල අළුවතු එත්‍රමරුයාක මිරුක්කාවාම්, මික්ස් සීර්න්ත නුරුස්ක්කාව්ල අව්‍ර්‍යක්කා නුම්මම මෙම්ප්‍රුත්තාවාම්, මකුස්ස්ස්පාණ, නිරුවාන වාස්ථුක්කකක්කා ධරු අයෙක්පෙ ඉරුවාක්ක මුද්‍රුම්. ඇඟාල් අවෙ නුම්මම මණ්ඩේර්වතාය්ස් ඡේම්වායාම්, පොඩුම් නුම් අණ්නාට වාස්ථුක්කය සංක්තමාකඩ්ම්, පර්තාපාකඩ්ම්, මණ අයුත්තමාකඩ්ම් මාත්‍ර්‍යම්.

කට්‍රාක්කල් නුම් වාස්ථුව්ල් තිව්වෙන ව්‍යුහය සේවාක්කකක් කොඩ්ඩරුන්තාව්ල, කට්‍රාක්කල් පායන්ප්‍රුත්තුවෝර් ස්ල අය්පින්ට මුළුමායාණ්ඩක්කා මුළුමායාණ්ඩක්කා පොරුප්පාණ මක්කක්කා මිරුම්තු පයෘක්කාස්ස් නාස්කන් කොර්ක්ක්ස්ස් මුළුමායාණ්ඩක්කා තාක්වාර්ක්කා, අර්ක නිරුවණ්ක්කා, අතිකාර්ත්තුවත්ත්නර්, ත්‍රිත්‍යාම්ප්‍රවාර්ක්කා, කට්‍රාක්ක කළවනුර්ක්කා, පොරුප්පාණ්ඩක්කා, මෙම්පාට්ටාණ්ඩක්කා, මුතලීට්ටාණ්ඩක්කා, මුළුමායාණ්ඩක්කා, නිල මුළුමායාණ්ඩක්කා...

එහු නුම් අහෙවරුක්ක්ම් මුළුමායාණ්ඩක්කා, නාම් කොර් බෙන්ඩ් මුළුමායාණ්ඩක්කා තොත්පාත්ම්.

"THE RIGHT TO JOY"

A BILL OF RIGHTS FOR USERS OF ARCHITECTURE

"சனுவத பற் விமே அடிநிய"

கொலைகளிலே கூவினா கரங்கந் சுட்டு அடிநிவாசிகள் அதனக்

"மகிழ்ந்துகளிக்கும் உரிமை"

(பயனர்களின்) கட்டிடக்கலைக்கான உரிமைகளின் தொகுப்பு

*Architecture shall provide every person
who inhabits a building:*

The right to physical, emotional and spiritual well-being.

The right to public open space (to live within community, to be within easy reach of public space and amenities)

The right to private open space (gardens, courtyards, balconies, terraces)

The right to interact with nature (via open spaces, as well as via views and vistas)

The right to fresh air

The right to feel the breeze and/or warmth

The right to natural light

The right to experience sunrise and sunset

The right to control the relationship between inside and outside

The right to privacy

The right to personalize

The right to dignity

The right to cope with disabilities

The right to age with dignity

The right to an environment that will age gracefully

The right to build with what you have (to use one's own skills and resources)

The right to affordability

The right to grow

The right to hope

The right to joy

ගොඩනැගිල්ලක වාසය කරන සෑම කෙනෙකුට ම වාස්තු
විද්‍යාව මගින් සැපයිය යුතු දේ

හෙතිය, විශ්වාසීය සහ අධ්‍යක්ෂීය යෙපාධිවෝලීට ඇති අයිතිය

පොද එළිම්හට ඇති අයිතිය
පුද්ගලික එළිම්හට ඇති අයිතිය
භාවිතාත්ම භා මූල්‍යීමේ අයිතිය

පිරිසිද වාතයට ඇති අයිතිය
මදානළ තෝරුපුම එළිම් අයිතිය
ස්විච් අඛල්කාට ඇති අයිතිය
ඇර දැනුව සහ ඇර මැසිම ඇත්වැදිලිට ඇති අයිතිය

අභ්‍යාලන සහ පිටත අතර සඩානාව තීරණ තිරිමේ අයිතිය
පුද්ගලිකත්වයට ඇති අයිතිය
තම්බි රිසින් සහය ගැනීමේ අයිතිය
අභ්‍යාලනයට ඇති අයිතිය

දුළුවාට වියපත් වින පැරිසරයට ඇති අයිතිය
භාවැතියට් සමඟ තීව්වීමේ අයිතිය
අභ්‍යාලනයට් වියපත් වීමේ අයිතිය

පිළින දෙසින ඉදිකිරීමේ අයිතිය
අංශ ඇතුළට අනුව ඉදිකිරීමේ අයිතිය

ව්‍යෙදනය එමට ඇති අයිතිය
බලුපාරාත්තු සහගත විමට ඇති අයිතිය
සඳවා ජන වීමේ අයිතිය

කට්ඩිතක්කල මුළුම් මානීතර් අණවරුම්
පෙර්රුක්කාණ පෙළුම

ඉටළු මානීතර් මුළුම් ඇස්ථික නැවතුක්කාණ උරියම

පොතු මිතම් මුළුම් තේරුත්ත්වබේ මිතක්තිත්තුරුය උරියම (සඳුමත්තුෂාන් තිහෙනුතු වායු, පොතු මිතම් මුළුම් ව්‍යාපෘතිකානී නීතිල් ආනුයාලාම්)
තන්ප්පාත් තේරුත්ත් වෙශ්කාණ උරියම (විටුත් තොට්තාක්කාන්, මුළුරාක්කාන්, තේරුත්ත් මෙව්මාද මුළුම් බෙව්ප්‍රේක්කකක්)
මියාක්කාණ පැහැවත්තාකාණ උරියම (තේරුත්ත් වෙශ්කාණාතාකාවුම්, කාට්ස්කාන් මුළුම් කාට්ස්ප්‍රාවක්කාණාතාකාවුම්)

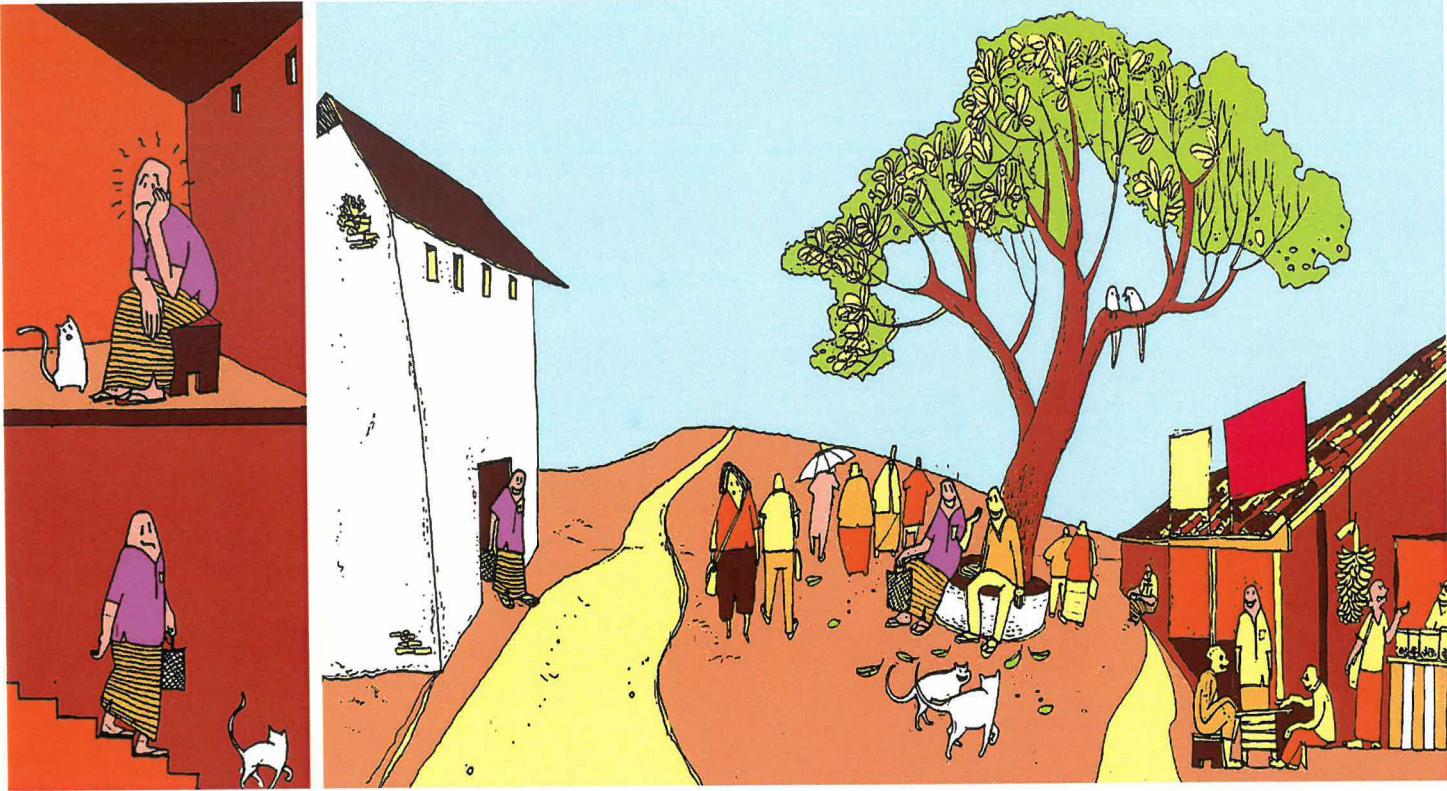
තාප්මයාක කාරුරුක්කාණ උරියම
ගුරුත්ත් තේරුත්ත් මුළුම් මෙව්ල්වානුත්තුකාන ඉටුවම
මියාක්කාණ උරියම
සුරියාත්ත්තාත්ත්‍යුම් කුරුපාල්පත්තාකාණ උරියම

ඉටුව වෙශ්ප්‍රාව මානුවාත්තාක්කාන කාට්ප්‍රාප්‍රාත්තුවත්තාකාණ උරියම
තන් අන්තරාක්ත්ත්තාකාණ උරියම
තන්ප්පාවනාක්කාණ උරියම
කණ්න්යාක පැහැවත්තාකාණ උරියම

එිස්නයත්තාත්ත්වාත්තාක්කාණ උරියම
සාර්ප්පාකාරාමාණනුත්තාරු නැවත්තාත්තාත්තාකාණ උරියම
කණ්න්යත්තාත්ත්වාත්තාකාණ උරියම

තන්සිටම් මිගුප්පත්තාක්කාණ උරියම (තන්ප්පාත් ආෂ්‍ර්ලක්කාන් මුළුම් වෙශ්කාණාතාකාණ උරියම)
කොළඹවනු තේරුත්තාත්තාත්තාකාණ උරියම

වැරුත්ත්යාත්තාත්තාකාණ උරියම
නුම්පික්කාණ කොළඹවත්තාකාණ උරියම
මත්ස්මත්තාත්තාත්තාත්තාකාණ උරියම



THE RIGHT TO PUBLIC OPEN SPACE

போடு விட்டிமகனர் ஆனி ஆடிரிய

பொது இடம் மற்றும் தீரந்தவள் இடத்திடற்குரிய உரிமை



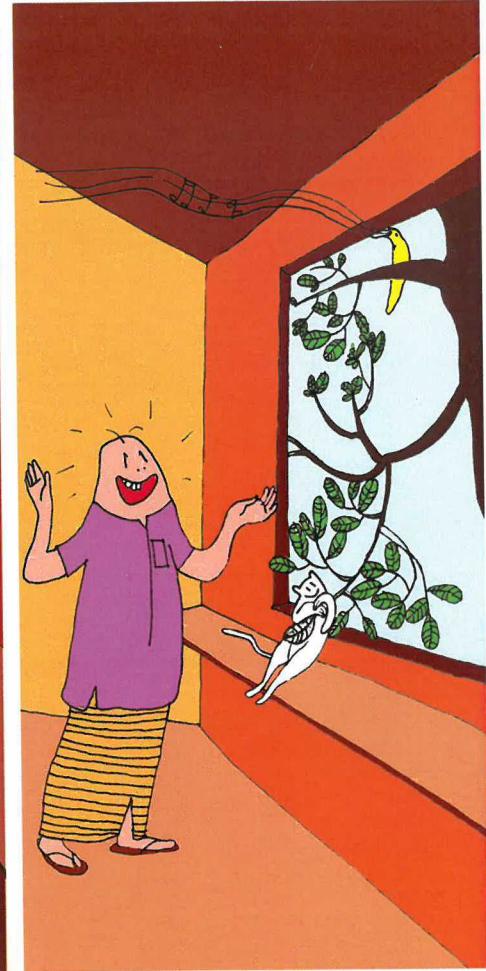
THE RIGHT TO PRIVATE OPEN SPACE

பூர்வகால விலைகளைப் போன்ற அடிக்காடு
தனிப்பட்ட தீர்மான வளிக்கான உரிமை

THE RIGHT TO INTERACT WITH NATURE

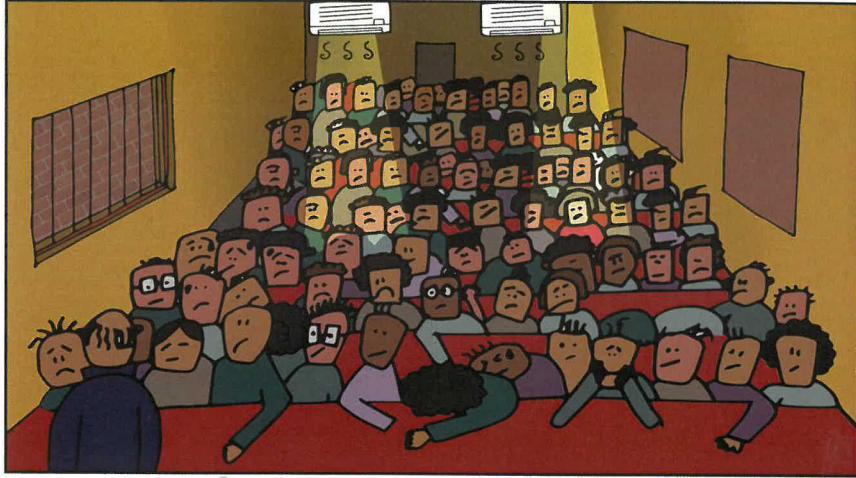
கைவிடுகள் கூட இன்றீலே அதிரிய

இயற்கையுடன் தொடர்பு கொள்ளும் உரிமை



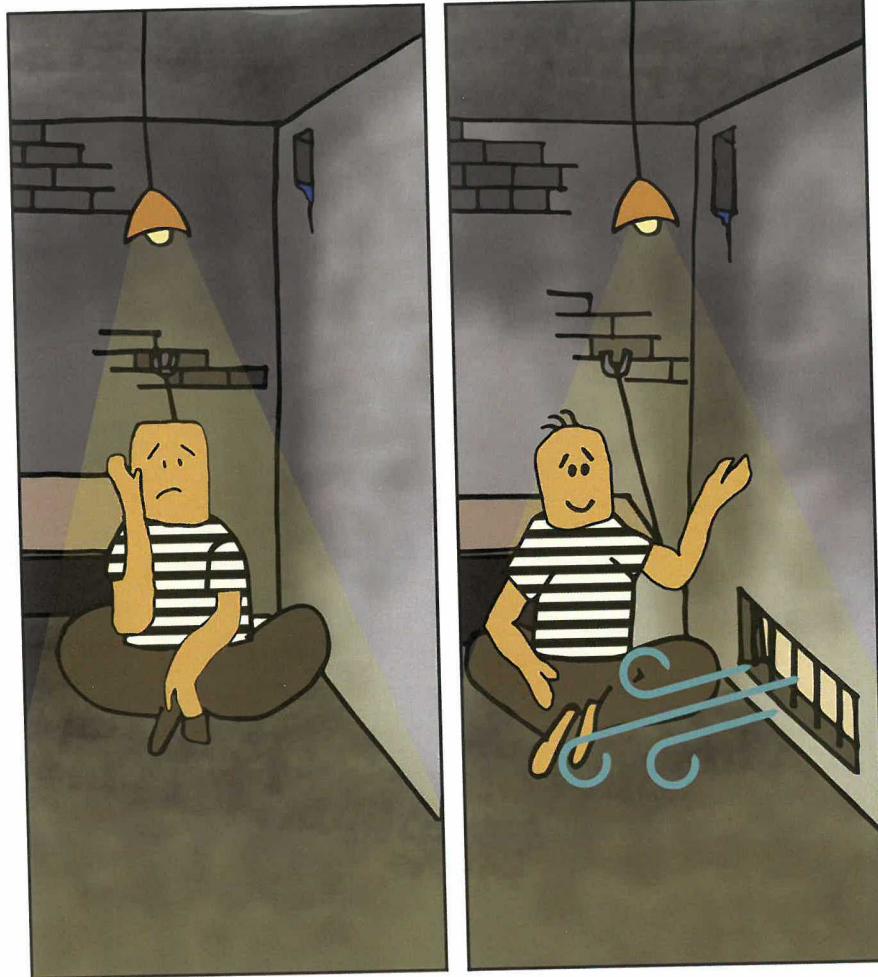
THE RIGHT TO FRESH AIR

பிரச்சினை வாக்கும் அவர்களை அதிகமாக நூல்மொழியான காற்றுக்கான உரிமை



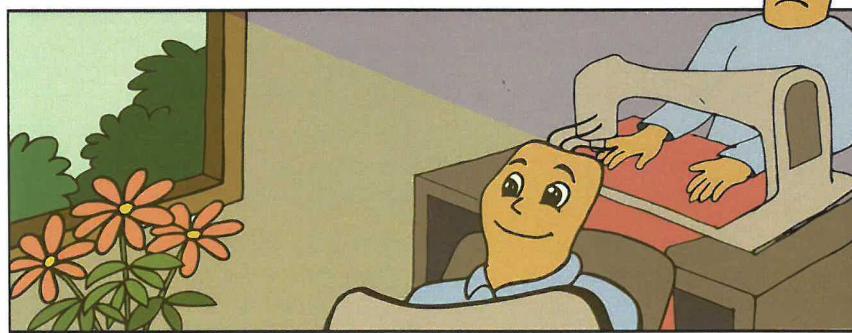
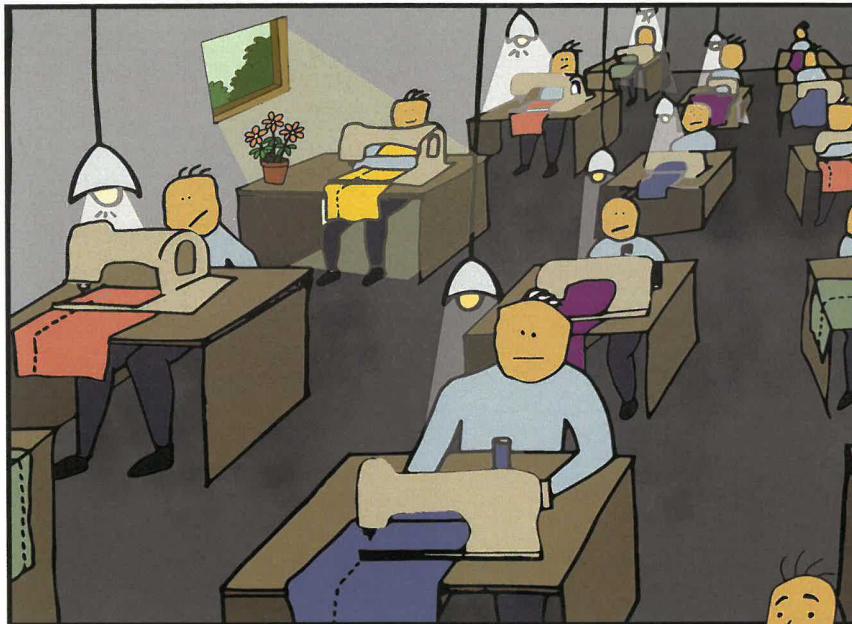
THE RIGHT TO FEEL THE BREEZE
AND/OR WARMTH

மல்லை வேல் மின்சாரம் விட்டிலே அசிலிய
குள்ளங்கு தென்றை மற்றும் மெல்லினங்குட்டை
உணர்வதற்கான உரிமை



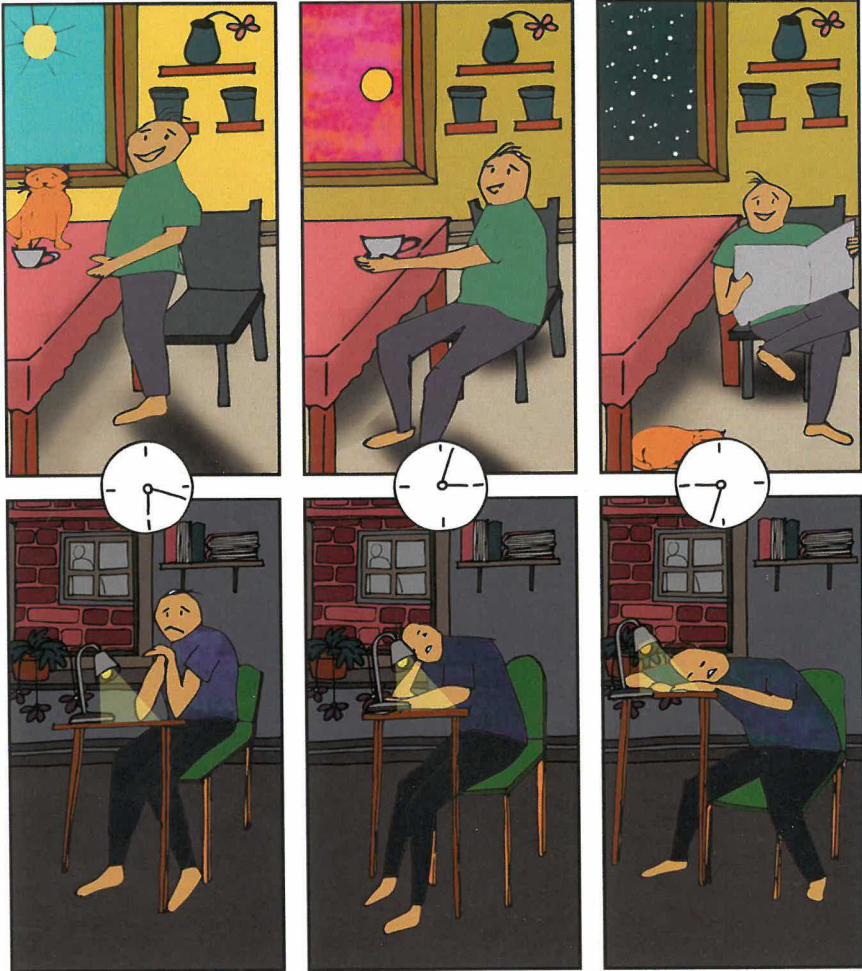
THE RIGHT TO NATURAL LIGHT

ය්‍රිලංකා ආලෝකයට ඇති අවබෝධ
ප්‍රස්ථාන සඳහා මුද්‍රණ මාර්ග



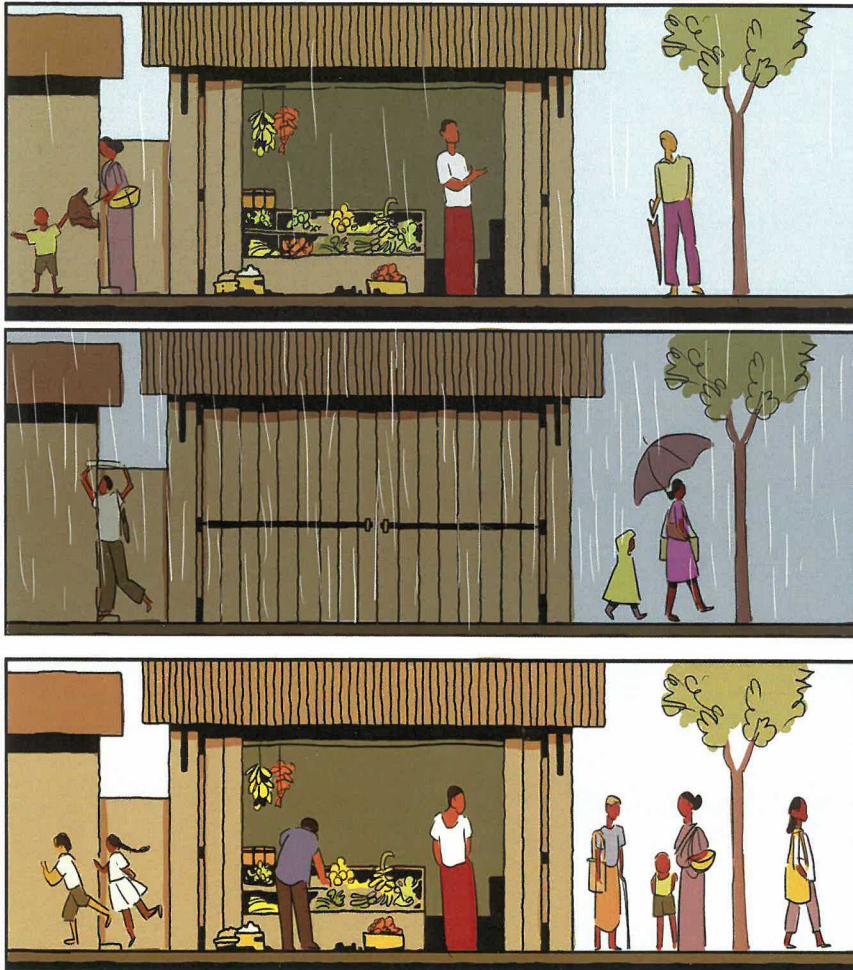
THE RIGHT TO EXPERIENCE SUNRISE AND SUNSET

ஒர் லூவு கை ஒர் பைசில் அத்தீவிலே அதிர் அப்பியிர
சூரியோத்ததையும் சூரிய அஸ்தமனத்தையும்
அனுபவிப்பதற்கான உரிமை



THE RIGHT TO CONTROL THE RELATIONSHIP
BETWEEN INSIDE AND OUTSIDE

අනුලත සහ පිටත අතර සම්බන්ධතාව
කීරණය කිරීමේ අදිතිය
ඉටුපුර බෙරීපුර මූවාගුක්කල්කනෑ
කට්ටුප්පැන්තුවත්තකාන ජීවිතය



THE RIGHT TO PRIVACY

பூத்தலிகள் வரை அவர் அகிலை
தனி அந்தரங்கள் தற்கான உயிரை



THE RIGHT TO PERSONALIZE
තමන්ට රිසියේ සකසා ගැනීමේ අඩිතිය
තෙප්පයනාකුවත්තකාන මුද්‍රණය



THE RIGHT TO DIGNITY

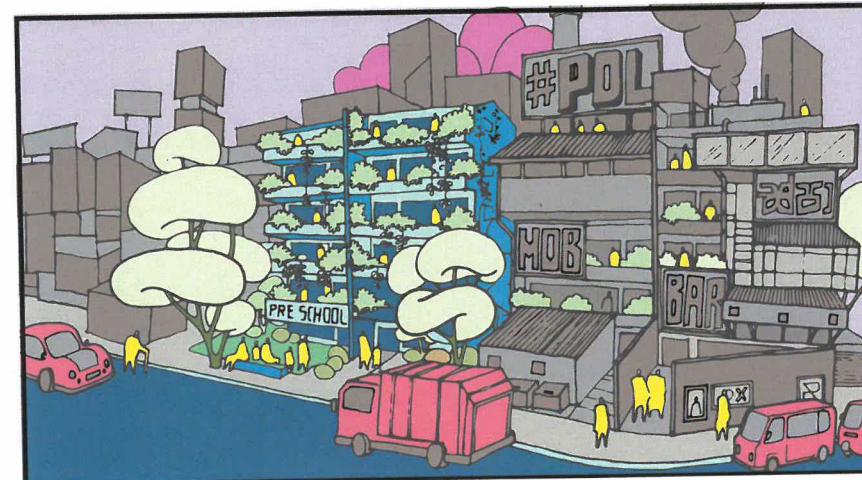
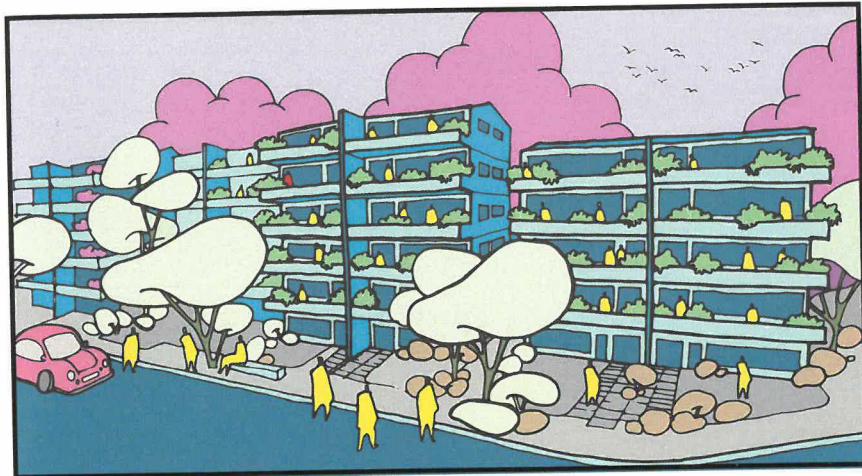
அதிமானம் ஆகி அமீரிய

கண்ணியமாக வாழுவதற்குரிய உரிமை



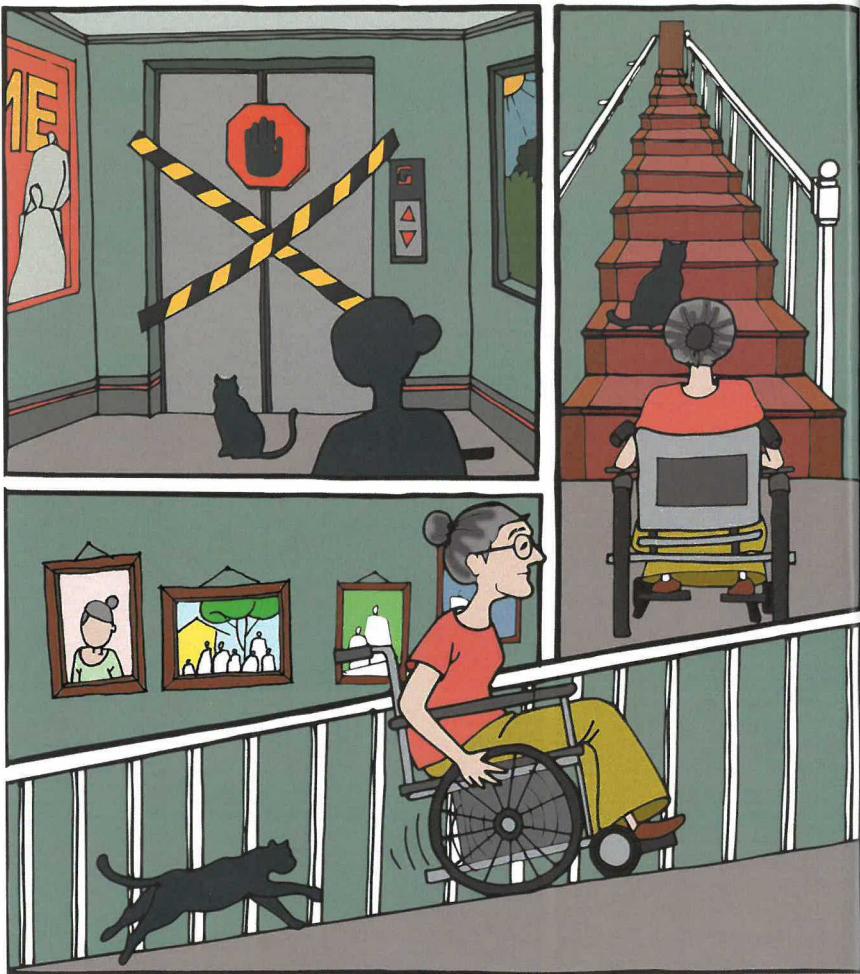
THE RIGHT TO AN ENVIRONMENT
THAT WILL AGE GRACEFULLY

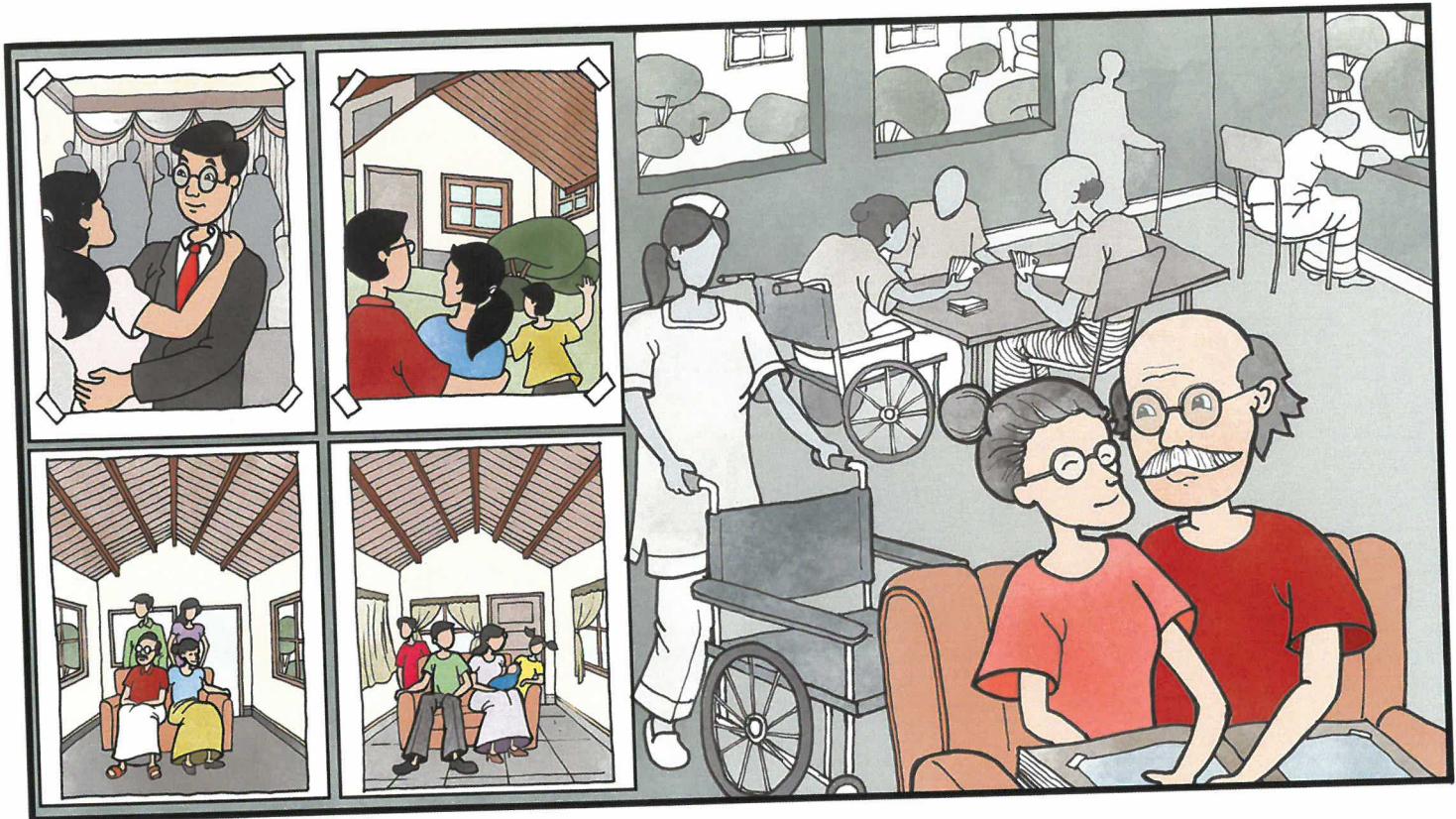
දෙහළවල වියපත් වන පරිසරයකට අඟි අධිකර
இனியநயத்துடன் முதன்து கணிபும் சுற்றுப்புறச்
கழிவுக்கான உரුமை



THE RIGHT TO COPE WITH DISABILITIES

නොහැකියාවන් සමඟ ජීවත්වීමේ අසිතිය
සර්යපුරුකාරුමානගෝත්තාරු නෑත්තෙහි
සමාල්පත්තර්කාන ඉඩියම





THE RIGHT TO AGE WITH DIGNITY

අභිමානවත්ව වියපත් එමේ අධිකරණ
කම්මෙන්සීයත්තුත් මුද්‍රණය යොදාගැනීම



THE RIGHT TO BUILD WITH WHAT YOU HAVE

தீவின ஹைக்குரென்டல் அமைச்சரியால்
தன்னிடம் இருப்பதைக் கொண்டு கட்டுமானம் செய்யும் உரிமை



THE RIGHT TO AFFORDABILITY

அனே அதி மிகவும் அதில் தீவிரமாக அடிக்கிய
கோள்வனசு செய்யக்கூடிய உரிமை

BACKGROUND NOTE

This Bill of Rights for Users of Architecture was born out of the realization that many of the joys that we as architects try to achieve for our clients are not available to very large numbers of people.

Many people have no say in the environments they are forced by circumstances to live in and work in. In addition, many have their conveniences, senses and sensibilities jarred by buildings that they are compelled to live next to, or pass by on daily routines.

The UN Charter on Housing contained in the Universal Declaration of Human Rights and proclamations by the UN Special Rapporteur on Housing are limited to definitions of 'adequate housing'. This Bill of Rights takes the much broader viewpoint that all users of Architecture should be entitled to the Right to Joy and many other related rights that ensure physical, emotional and spiritual well-being.

Originally mooted in 2016, this Bill of Rights has been refined through conversations among the architectural fraternity as well as in workshops in the South Asian region. The intention that it should be disseminated to a wider audience has come to fruition in the form of this booklet and a set of six posters. It also has an interactive online presence at www.instagram.com/therighttojoy

It is our hope that those who work with disadvantaged groups carry this message to that wider audience. The publication is being launched to coincide with UN Habitat Day.

Colombo.
October, 2019.

CREDITS

'The Right to Joy' - A Bill of Rights for Users of Architecture
- Madhura Prematilleke

Facilitation

- Veranjan Kurukulasuriya

Design & Production Team Leader:
- Nandaka Jayasinghe

Co-editors

- Rasheed Rizvi
- Jonathan Edward

Graphic design

- Dihan Dhamika
- Tharindu Perera (Mac Sha)
- Pulasthi Handunge
- Senaka Jayatunga

Translation (Sinhala)

- Lalith Manage
- Aouston Aloysius
- Sumudu Athukorala
- Mayanthie Jayasinghe

Translation (Tamil)

- Ladheeka Krishnan
- Venuka Ravichandran
- Azmy Haleemdeen

An initiative of the Sri Lanka Institute of Architects - Board of Architectural Publications

ILLUSTRATIONS

Pages 6, 7, 8

- Pulasthi Handunge
- Tharindu Perera (Mac Sha)

Pages 9, 10, 11, 12

- Buddhika Bandara
- Devni Dissanayake
- Mahisha Gunawardena
- Saveena Jayasinghe
- Vindya Senevirathne

Pages 13, 14, 15, 16

- Chamindika Abeysinghe
- Shenuka Corea
- Jonathan Edward

Pages 17, 18, 19

- Jeewana Amarasinghe
- Rasheed Rizvi
- Buddhimal Wickramanayake

Pages 20, 21

- Charith Wijesundara
- Sandeepa Vithanage
- Dihan Dhamika

